

ИЗВЕШТАЈ
О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА, ТЕМЕ И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовано комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду

Датум именовања комисије: 5.2.2021.

Састав комисије:

1.	Шимуновић- Бешлин Биљана	Редовни професор	Историја модерног доба
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду		Председник комисије
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2.	Бјелица Слободан	Редовни професор	Историја модерног доба
	презиме и име	Звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		Члан комисије и ментор
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3.	Радојевић Мира	Редовни професор, дописни члан САНУ	Историја Југославије
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет, Универзитет у Београду		Члан комисије
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Бојан (Бранко) Арбутина**
2. Датум рођења: 18. 2. 1993. Место и држава рођења: Глина, Р. Хрватска

II.1 основне студије

година уписа: **2011** година завршетка: **2015** просечна оцена током студија: **9,10**

универзитет: Универзитет у Београду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: Историја

звање: Дипломирани историчар

II.2 мастер или магистарске студије

година уписа: **2015** година завршетка: **2016** просечна оцена током студија: **10,00**

универзитет: Универзитет у Београду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: Историја

звање: Мастер историчар

научна област: Историја Југославије

наслов завршног рада: *Кордун у споразуму Цветковић – Мачек (1939-1941)*

II.3 докторске студије

година уписа: **2017**

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: ДАС Историја

број ЕСПБ до сада остварених: **120** просечна оцена током студија: **9,92**

II.4 приказ научних и стручних радова

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
1.	Арбутина, Б. (2016). Страдање становништва Црквеног Бока, Стрмена и Ивањског Бока током Другог светског рата, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 8, 73 – 86. ISSN 2406-2901 УДК 94(=163.41)(497.5 Банија)"1941/1945" 341.485(=163.41)(497.5)"1941/1945" 341.322.5(497.5)"1941/1945"	M53
<i>кратак опис садржине:</i> Рад говори о страдању становништва у три српска села на Банији (Црквени Бок, Стремен и Ивањски Бок) који су пострадали од војних формација Независне Државе Хрватске предвођених од стране јасеновачких усташа.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> НЕ		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
2.	Арбутина, Б. (2017) Прилог историји страдања Срба у Лици 1941, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 9, 41 – 53. ISSN 2406-2901 УДК 94(=163.41)(497.5 Лика)"1941" 341.485(=163.41)(497.5)"1941" 341.322.5(497.5)"1941"	M53
<i>кратак опис садржине:</i> Рад осветљава страдања српског становништва на подручју Лике, као и страдања Српске православне цркве, проузрокована дејством војних формација Независне Државе Хрватске током 1941. године.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> НЕ		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
3.	Арбутина, Б. (2018) Злочини у Сремској Митровици у време акције Виктора Томића 1942. године, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 10, 67 – 82. ISSN 2406-2901 УДК 94(=163.41)(497.11 Сремска Митровица)"1942" 341.485(=163.41)(497.11)"1942" 341.322.5(497.5-89)"1942"	M53
<i>кратак опис садржине:</i> Текст је написан у намери да прикаже злочине које су починили припадници Вишег редарственог повереништва и Покретног преког суда током операције у Срему, у лето 1942. године, са акцентом на масовне злочине у Сремској Митровици. Сремскомитровичка стратишта, попут казнионице, сремскомитровачког православног гробља и ледина у околини града, начини на који су Срби хапшени, малтретирани и убијани, као и особе одговорне за геноцидну операцију, од врха усташког вођства до локалних усташких функционера, биће тема даљег текста.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
4.	Арбутина, Б. (2019) Дневна штампа и сећање на жртве Другог светског рата: пример дневног листа „Слободна Војводина“ 1945 – 1952, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 11/2, 515 – 530. ISSN 2406-2901 УДК 94:355.1-058.65(497.1)"1939/1945"(093.2) 070(497.1)"1945/1952"	M53

<i>кратак опис садржине:</i> Идеолошки усмеравана и строго контролисана дневна штампа у агитпроповској фази пласирала је јавности искључиво цензорски контролисане информације. Народноослободилачка борба, револуција и жртве рата у послератној социјалистичкој Југославији постали су упоришне тачке сећања на рат. Жртве рата, подељене на признате и непризнате, а признате уз то и јасно хијерархијски подељене, послужиле су новим комунистичким властима као инструмент конструисања „пожељне“ прошлости. Употреба и улога жртве у дневној штампи биће анализирана на примеру дневног листа Слободна Војводина у периоду од 1945. до 1952. године.	
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА	

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
5.	Арбутина, Б. (2020) Функција спомен – гробља у социјалистичкој Југославији: пример спомен – гробља у Сремској Митровици, <i>Страдање Срба, Јевреја, Рома и осталих на територији бивше Југославије</i> , Београд 2020, 69 – 80. ISBN 978-86-81088-38-8 УДК 725.94:316.644(497.1) 94(497.113)”1942”	М33
<i>кратак опис садржине:</i> Улога спомен-гробља у Сремској Митровици у чувању сећања на жртве Другог светског рата у Срему и улога спомен-гробља у формирању друштвено пожељног памћења, као и у формирању јавних наратива.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
6.	Арбутина, Б. (2020) Други светски рат у дневној штампи социјалистичке Југославије: пример дневног листа Дневник 1953 – 1980. године, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 12/1, 193 – 206. ISSN 2406-2901 УДК 94:355.1-058.65(497.1)“1939/1945”:930(497.1)“ 1953/1980“(093.2)070ДНЕВНИК“1953/1980”	М53
<i>кратак опис садржине:</i> Пролазећи кроз различите фазе контроле од власти социјалистичке Југославије, дневна штампа као важна полуга моћи, чинила је снажан утицај на југословенско друштво својом писаном речју. Улога новосадског Дневника на формирање колективног памћења и анализа заступљености фелтона посвећених народноослободилачком рату, револуцији и жртвама рата, у период од 1953. до 1980. године, биће предмет анализе рада, замишљеног као наставак научног рада објављеног у претходном броју Годишњака за истраживање геноцида.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
7.	Арбутина, Б. (2020) Подрињски хроничар – Перо Ђукановић у вихору Другог светског рата (осврт на записе Пере Ђукановића „Устанак на Дрини, <i>Годишњак за истраживање геноцида</i> , 12/2, 365 – 374. ISSN 2406-2901 УДК 94(497.15)”1941/1945”(093.3)(049.32) 329.73:929 Ђукановић П.(049.32)	М53
<i>кратак опис садржине:</i> Приказ ратних дешавања у региону источне Босне кроз сведочанства која је за собом оставио истакнути подрињски устаник Перо Ђукановић.		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> НЕ		

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

III.1 услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Докторску дисертацију може да пријави кандидат уписан на докторске академске студије (ДАС) Историја (студије трећег степена високог образовања, обима 180 ЕСПБ бодова), који је успешно реализовао обавезе предвиђене студијским програмом (обавезни и изборни предмети), обавезе у вези са израдом докторске дисертације (Докторска дисертација – избор теме и израда пројекта истраживања, Докторска дисертација – пријава и образложење докторске дисертације), као и обавезу објављивања најмање 1 (два) научно-истраживачка рада у току студија. Према Правилнику о докторским студијама и стицању научног назива доктор наука Филозофског факултета у Новом Саду докторска дисертација се може пријавити из научне области акредитованог студијског програма. Уз пријаву докторске дисертације студент подноси: личне податке на обрасцу који је саставни део Правилника докторских студија Универзитета у Новом Саду, биографију са тежиштем на току образовања и усавршавања, писану сагласност наставника да прихвата да буде ментор за израду докторске дисертације на прописаном обрасцу, списак објављених научних или стручних радова и саме радове. На основу података из службене евиденције студената, Студентска служба Филозофског факултета уз пријаву кандидата прилаже потврду о потпуно испуњеним свим обавезама и научним истраживањима, предвиђеним студијским програмом ДАС Историја. Пре пријаве докторске дисертације студент мора да одбрани план докторске дисертације пред Већем докторских студија.

III.2 Да ли кандидат испуњава услове? **ДА**

Образложење: Кандидат Бојан Арбутина реализовао је обавезе предвиђене студијским програмом ДАС Историја (обавезни и изборни предмети, обавезе у вези са израдом докторске дисертације и обавеза објављивања најмање два научно-истраживачка рада у току студија). Поднео је пријаву теме докторске дисертације из научне области акредитованог студијског програма (ДАС Историја) и одговарајућу документацију, у складу са Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду и Правилником о докторским студијама и стицању научног назива доктора наука Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду. За ментора је предложио др Слободана Бјелицу, редовног професора на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. Успешно је одбранио план докторске дисертације пред Већем докторских студија Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

IV.1 ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

Биографија ментора (до 500 карактера):

Предложени ментор др Слободан Бјелица запослен је као редовни професор на Одсеку за историју Филозофског факултета, где предаје на основним, мастер и докторским студијама. Бави се националном историјом XX века и до сада је објавио близу стотину и педесет научних и стручних радова из те области. Између осталог, проучава и сложене међунационалне односе у Срему у ширем хронолошком оквиру, укључујући и Други светски рат и антифашистичку борбу – што је у вези са предложеном темом докторске дисертације. До сада је био ментор две докторске дисертације, шест магистарских теза и преко педесет мастер и дипломских радова.

Радови из уже научне области којој припада предлог докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категирија
--------	--	------------

1.	<i>Трансформације идеје о аутономији Војводине</i> , Зборник Матице српске за друштвене науке, 137 (4/2011), стр. 479-490.	M24
2.	<i>Питање срезова у Војводини 1955-1965. године</i> , Истраживања, Нови Сад, 24/2013, стр. 477-485.	M51
3.	<i>Војводина и Устав из 1974. године: од аутономије унутар Републике Србије до конституенса југословенске федерације</i> , Зборник Матице српске за друштвене науке, Нови Сад, 153 (4/2015)	M24
4.	<i>„Плава књига“ и њена рецепција 1977. године</i> , Токови историје, Београд, 2/2016, стр. 37-64.	M51
5.	<i>Колаборационистичка штампа војвођанских Срба</i> , у: Колаборационистичка штампа у Србији 1941-1944, Београд, 2017, стр. 299-316.	M14
6.	<i>Војвођанска аутономија – кризно жариште социјалистичке Југославије</i> , Култура полиса, посебно издање/2018, стр. 73-80.	M51
7.	<i>Радикалска концепција присаједињења Војводине Србији 1918. године</i> , Култура, Београд, 159/2018, стр. 11-26-	M51
8.	<i>Disputes over the Autonomy of Vojvodina from the Creation to the Breakup of Yugoslavia</i> , Istorija 20. veka, 1/2020, pp. 147-162.	M24

IV.1 услови дефинисани за ментора у области којој припада докторска дисертација:дд

За ментора за израду докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (у даљем тексту: ментор) може бити именован наставник Универзитета, односно факултета који је у радном односу на факултету који реализује студијски програм докторских студија, као и наставник који је у радном односу на другом универзитету, односно факултету или научној установи, који има потребну научну, односно уметничку способност из области проблематике докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта.

За ментора може бити именован наставник односно научни радник који је способан за извођење наставе на докторским студијама и има најмање 5 научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима из одговарајуће области студијског програма са листе министарства надлежног за науку, у последњих 10 година и који испуњава следеће допунске критеријуме у оквиру образовног научног, односно образовно уметничког поља.

За поље друштвено-хуманистичких наука за ментора може бити именован наставник, односно научни радник који је у претходних десет година остварио најмање 24 бода, и то: – најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE, ANCI и EconLit или у часопису категорије M24; најмање 20 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51. Радови у категоријама: M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова.

IV.2 Да ли ментор испуњава услове? ДА

Образложење: Проф. др Слободан Бјелица испуњава услове за менторство, прописане чланом 12. Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду. У току протеклих десет година објавио је радове који потврђују да има потребне научне компетенције из области проблематике докторске дисертације, остваривши више од 24 бода, и то: три рада у часопису категорије M24, 4 рада у часопису категорије M51 и један у зборнику радова категорије M14.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

V.1 формулација назива тезе (наслова)

Култура сећања на жртве Другог светског рата у Срему 1945-1989.

Наслов тезе је подобан? ДА

V.2 предмет (проблема) истраживања

Кандидат Бојан Арбутина је у пријави теме докторске дисертације *Култура сећања на жртве Другог светског рата у Срему (1945-1989)* навео да свој истраживачки фокус усмерава ка механизмима културе сећања у социјалистичкој Југославији, који су у јавности производили друштвено прихватљиву слику прошлости. Конкретно, у овом случају, предмет истраживања биће улога и значај жртава Другог светског рата из Срема у конституисању локалних, регионалних, републичких и савезних политика памћења. Улога жртава рата биће представљена кроз анализу механизма који су деловали у јавном простору социјалистичке Југославије, и то кроз споменичку архитектуру, јавне манифестације, дневне и недељну штампу и југословенску кинематографију, али биће анализирани и односи које су поједине друштвено-политичке организације социјалистичке Југославије имале према жртвама рата, нарочито СУБНОР. Предмету анализе биће подвргнуто деловање СУБНОР-а, са посебним акцентом на Покрајински одбора СУБНОР Војводине, као и на локалне одборе широм Срема. Анализираће се пре свега деловање и улога СУБНОР-а у процесу креирања друштвено пожељног памћења, али и публицистичка делатност СУБНОР-а, са посебним освртом на едицију „Војводина у борби“. Биће примењена квантитативна и квалитативна анализа заступљености војних и цивилних жртава у делима која су публикована од 1945. до 1989. године. Истом методом, квалитативном и квантитативном, биће анализирана дела споменичка архитектуре посвећене догађајима и личностима из Другог светског рата, са посебним освртом на најмонументалнија дела, попут споменика *Слобода, Спомен – гробље у Сремској Митровици* и споменичког комплекса *Сремски фронт*. Јавне манифестације посматране као механизми који су могли допрети до највећег броја људи такође ће бити предмет опсежне анализе, где ће се тако покушати одговорити на питања који су се празници прослављали, на који начин, колико масовно и организовано, и у чију част су били посвећени. Штампа и филм, медији који су били најзаступљенији у периоду социјалистичке Југославије, биће детаљно анализирани, нарочито дневне новине *Слободна Војводина/Дневник* из Новог Сада, недељне новине *Сремске новине* из Сремске Митровице, као и сва кинематографска остварења која су била посвећена ратним дешавањима у Срему током Другог светског рата. Анализирајући фелтоне, новинске чланке, играле и документарне филмове, извршиће се такође квалитативна и квантитативна анализа поменутих механизма. Да би се стекао правилан контекст, предмет истраживања биће и *Попис ратних жртава* из 1964. године, где ће сремске војне и цивилне жртве бити представљене по сремским општинама, и где ће бити урађени графикони који ће илустровати податке о броју страдалих и њиховој структури по националности, полу и старости, те о односу војних и цивилних жртава. У свим деловима дисертације кандидат ће нагласити кључне, односно преломне тренутке у развоју културе сећања на жртве Другог светског рата у Срему, а хронолошки оквир задат темом докторске дисертације природно је омеђен годинама које представљају завршетак Другог светског рата (1945), односно почетак процеса распада социјалистичке Југославије (1989).

Предмет истраживања је подобан? ДА

V.3 познавања проблематике на основу изабране литературе са списком литературе

Кандидат Бојан Арбутина је у пријави теме навео да је научна историографија кроз

монографије и стручне радове, не тако бројне, делимично понудила одговоре на питања значаја, места и функције које су жртве, како цивилне тако и ратне, вршиле у процесу конституисања културе сећања у социјалистичкој Југославији. Историчар Ненад Лајбеншпергер у својој докторској дисертацији *Жртве Другог светског рата у политици југословенске државе (1945-1980)*, одбрањеној 2019. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду, представио је резултате истраживања која су дала одговор на питање на које начине су Комунистичка партија Југославије, касније Савез комуниста Југославије, и југословенска држава и друштво радили на формирању и одржавању сећања на жртве рата кроз споменичку архитектуру, културне институције, образовни систем, филмску индустрију, стручну и популарну литературу. И немачка историчарка Хајке Карге је кроз монографију *Сећање у камену – окамењено сећање?* значајно допринела разумевању југословенске културе сећања и политике памћења. У обе монографије преовладава став да су жртве рата у југословенској политици памћења имале изузетно важно место у конструисању пожељног наратива, као и закључци да су жртве ипак биле хијерархијски поређање, при чему су војне жртве предњачиле у односу на цивилне. О култури сећања, као научној дисциплини која последњих година све више осваја простор у науци, консултоваће се бројна литература, како домаћих аутора, пре свега литература социолога Тодора Куљића, тако и иностраних аутора. Поменута литература која се бави југословенском културом сећања, али и друга ненаведена литература, пажњу поклањају, у већини случајева, примерима који се односе на савезни или републички ниво, док се резултати истраживања локалних примера култура сећања могу пронаћи у занемарљивом броју. С обзиром да не постоји ниједна научна монографија посвећена Срему у Другом светском рату, нити култури сећања на жртве рата у Срему, тема докторске дисертације наметнула се сама по себи. Кандидат Бојан Арбутина је у пријави теме показао изврсно познавање проблематике теме докторске дисертације, о чему сведочи радна библиографија, која обухвата историографску, али и литературу из других научних дисциплина релевантних за истраживање теме докторске дисертације.

Литература:

1. Asman, A. (2011) *Duga senka prošlosti: kultura sećanja i politika povesti*, Biblioteka XX vek, Beograd.
2. Asman, A. (2018) *Oblici zaborava*, Biblioteka XX vek, Beograd.
3. Atanacković, Ž. (1980) *Sistem veza NOR-a u Vojvodini: 1941-1945*, Institut za istoriju, Novi Sad.
4. Beljanski, J. (1982) *Sećanja*, Institut za istoriju, Novi Sad.
5. Bjelica, M. (1968) *200 godina jugoslovenske štampe: pregled istorije novinarstva*, Jugoslovenski institut za novinarstvo, Beograd.
6. Bjelica, M. (1985) *Velike bitke za slobodu štampe*, Narodna knjiga – Univerzitetska Riječ, Beograd.
7. Branković, V. Brkić, Đ. (1982) *Drugi sremski partizanski odred*, Institut za istoriju, Novi Sad.
8. Chomsky, N. (2006) *Mediji, propaganda i sistem, Što čitaš?*, Zagreb.
9. Čolić, M. (1984) *Jugoslovenski ratni film 1-2*, Institut za film, Informativno-izdavačka i grafička radna organizacija “Vesti”, Beograd – Užice.
10. Danesi, M. (2009) *Dictionary of Media and Communications*, Taylor&Francis Ltd, London.
11. Doronjski, S. (1981) *Borba SKOJ-a u Vojvodini*, Glas omladine, Novi Sad.
12. Gredelj, S. (1986) *Društveni sistem i komunikacija: istraživanje modela komunikacije u jugoslovenskom društvu analizom sadržaja štampa*, magistarski rad Filozofski fakultet u Univerziteta u Beogradu, Beograd.
13. Jeremić, J. (1980) *Ljudi Srema u ratu i revoluciji*, Institut za istoriju, Novi Sad.
14. Karge, H. (2014) *Sećanje u kamenu – okamenjeno sećanje?*, Biblioteka XX vek, Beograd.
15. Kazimirović, V. (1961) *Ravnica u plamenu*, Rad, Beograd.

16. Kuljić, T. (2006) *Kultura sećanja: teorijska objašnjenja upotrebe prošlosti*, Čigoja štampa, Beograd.
17. Kuljić, T. (2014) *Tanatopolitika: sociološkoistorijska analiza političke upotrebe smrti*, Čigoja štampa, Beograd.
18. Lazarević Radak, S. (2016) *Film i politički kontekst: o jugoslovenskom i srpskom filmu, Mali Nemo*, Pančevo.
19. Lukač, S. (1982) *Razvoj štampe u SR Srbiji od 1945 -1980.: sa osvrtom na jugoslovensku štampu*, doktorska disertacija Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu, Beograd.
20. Lukić, Miloš (1987) *Putevima slobode: naselja opštine Beočin u ratu i revoluciji*, Institut za istoriju, Novi Sad.
21. McLuhan, M. (1973) *Gutenbergova galaksija: nastajanje tipografskog čoveka*, Nolit, Beograd.
22. McLuhan, M. (2008) *Razumijevanje medija: mediji kao čovjekovi proizvođači*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.
23. Miladinović, M. (1971) *Moralno-politički lik komunista Vojvodine u NOR-u i revoluciji*, Proleter, Bečej.
24. Milivojević, S. (2015) *Mediji, ideologija i kultura*, Peščanik – Fabrika knjiga, Beograd.
25. Momčilović, Đ. (1983) *Zlatne niti zajedništva: (hronika Golubinaca)*, Institut za istoriju, Novi Sad.
26. Mraović, N. (1985) *Peta vojvođanska brigada*, Institut za istoriju, Novi Sad.
27. Muhedinović, A. (2018) *Uloga SUBNOR-a u obilježavanju Narodnooslobodilačkog rata tokom 1970-ih godina*, magistarska teza, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
28. Nikolić, S. (1986) *Brestać u ratu i revoluciji*, Institut za istoriju, Novi Sad.
29. Perc, R. (1959) *Svetionik na Dunavu*, Forum, Novi Sad.
30. Petranović, B. (1988) *Istorija Jugoslavije 1918–1988. Socijalistička Jugoslavija 1945–1988*, III, Beograd.
31. Pintar Manojlović, O. (2014) *Arheologija sećanja : spomenici i identiteti u Srbiji 1918-1989.*, Čigoja štampa, Beograd.
32. Pokrajinski odbor Saveza boraca NOR za Vojvodinu, *Vojvodina u borbi*, Forum, Novi Sad.
33. Radojković, M. Miletić, M. (2008) *Komuniciranje, mediji i društvo*, Učiteljski fakultet, Beograd.
34. Romac, P. (1976) *Borbe iza rešeteka*, Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad.
35. Romac, P. (1979) *Kazivanje o Šesnaestoj vojvođanskoj diviziji*, Institut za istoriju, Novi Sad.
36. Savić, S. Atanacković, Ž. (1981) *Treća armija*, Institut za istoriju, Novi Sad.
37. *Sećanja komandanata vojvođanskih brigada*, Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad.
38. *Sećanja komesara vojvođanskih brigada*, Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad.
39. *Sjećanja boraca VII vojvođanske brigade*, Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad.
40. *Sremskomitrovačka hronika*, Institut za istoriju, Novi Sad.
41. Stanišić, M. (1981) *Olujno doba: hronika Iriga i okoline*, Institut za istoriju, Novi Sad.
42. *Staza crveno obojena: (sećanja boraca Četvrte vojvođanske udarne brigade)*, Institut za istoriju, Novi Sad.
43. Šuvaković, M. (2019) *Pojmovnik teorije umetnosti*, Orion art, Beograd.
44. Vasić, Đ. Savić, S. (1979) *Prva vojvođanska brigada*, Institut za istoriju, Novi Sad.
45. Vidaković, M. (1984) *Deveta vojvođanska brigada*, Institut za istoriju, Novi Sad.
46. Volk, P. (1982) *Savremeni jugoslovenki film*, Univerzitet umetnosti, Institut za film, Beograd.
47. Vuletić, D. (1977) *Srem je bio neosvojiva tvrđava: pregled spomenika i spomen obeležja narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije na području opština: Inđija, Irig, Pećinci, Ruma, Sremska Mitrovica, Stara Pazova i Šid*, Zavod za zaštitu spomenika kulture, Sremska Mitrovica 1977;

48. Zorkić, S. (1979) *Partizanske diverzije u Vojvodini: 1941-1944*, Institut za istoriju, Novi Sad.
49. Zorkić, S. Vukelić, P. (1984) *Hronika Surduka*, Institut za istoriju, Novi Sad.
50. Атанацковић, Ж. (1978) *Друга војвођанска НОУ бригада*, Војноиздавачки завод, Београд.
51. Веселинов, Ж. (1971) *Сви смо ми једна партија*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
52. Веселинов, Ј. (1961) *Штампа у борби: 1941-1945: избор чланака и фрагмената*, Дневник, Нови Сад.
53. Весковић, В. (1967) *Генерали, мирно! : записи из народноослободилачке борбе*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
54. Видаковић, М. (1961) *На главном путу: ратна хроника села Пећинаца*, Дневник, Нови Сад.
55. Врањеш, А. (2008) *Партизански филмови и пропаганда – југословенски ратни филм у свјетлу народноослободилачке борбе као средство идеолошко-политичке пропаганде*, Глас српски – Графика, Бања Лука.
56. Димић, Љ. (1988) *Агитпроп култура, агитпроповска фаза културне политике у Србији 1945–1952*, Београд.
57. Ердељанин, А. (1977) *Случај села Војке*, Завичајни музеј Војка, Војка.
58. Звијер, Н. (2011) *Идеологија филмске слика: социолошка анализа партизанског ратног спектакла*, Филозофски факултет Универзитета у Београду, Београд.
59. Зоркић, С. Вукелић, П. (1967) *Крвава обала*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
60. Зоркић, С. Вукелић, П. (1985) *Хроника Белегиша*, Сремске новине, Сремска Митровица.
61. Јеремић, Ј. (1971) *Између Саве и Дунава*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
62. Јовић, С. (1989) *40 година СУБНОР-а Србије 1948 – 1988*, Новинско издавачка радна организација „Четврти јул“, Београд.
63. Кузмановић Н. Колунџија, З. (2020) *Саопштења о злочинима окупатора и њихових помагача у Војводини 1941 – 1944“, Књ. 1, Бачка и Барања* (Нови Сад: Прометеј, Архив Војводине).
64. Лазић Гојко, Д. (1982) *Сремско крваво лето 1942*, Сремска Митровица.
65. Лајбеншпергер, Н. (2019) *Жртве Другог светског рата у политици југословенске државе 1945 – 1980*, докторска дисертација Филозофски факултет Универзитета у Београду, Београд.
66. Лукић, М. (1967) *Немирно огњиште: записи из прошлости Сремске Каменице*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
67. Лукић, М. (1974) *Црвено упориште: хроника села и каменолома Раковац*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
68. Лукић, М. (1982) *Лединачке ватре: (хроника Лединаца)*, Институт за историју, Нови Сад.
69. Мали, С. (1953) *Сасани у борби. Хроника једног сремског села*, Покрајински одбор Савеза бораца НОР, Нови Сад.
70. Марковић, П. (1996). *Београд између Истока и Запада: 1948-1965*, Службени лист СРЈ, Београд.
71. Мереник, Ј. (2013) *Политички простори уметности 1929 – 1950 : борбени реализам и социјални реализам*, Галерија ликовне уметности, Нови Сад.
72. Мереник, Ј. (2014) *Политички простори уметности 1929 – 1950: борбе реализам и социјални реализам*, Галерија ликовне уметности, Нови Сад.
73. Милисавац, Ж. (1961) *Штампа у Војводини за време Народноослободилачког рата*, Матица српска, Нови Сад.

74. Николић, С. (1984) *Посавски партизански одред*, Институт за историју, Нови Сад.
75. Његован, Д. (2009) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини. V група масовних злочина у Срему: акција Виктора Томића и Покретни преки суд у Срему: 1942*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
76. Његован, Д. (2010) *Живот, рад и држање домаћих Немаца (фолксдојчера) пре рата, за време рата и за време окупације*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
77. Његован, Д. (2010) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини против Јевреја: (истребљење, депортација, мучење, хапшење, пљачка)*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
78. Његован, Д. (2013) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1944. II група масовних злочина (Срем): почетак окупације и стварање НДХ као и први месеци „државно-правног“ уређења*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
79. Његован, Д. (2014) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1944. VII група масовних злочина: депортација*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
80. Његован, Д. (2014) *Плакатирање геноцида: каталог немачких и хрватских нацистичко-усташиких плаката и летака у Срему за време Другог светског рата (1941-1945)*, Музеј жртва геноцида, Београд.
81. Његован, Д. (2016) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1944. IV група масовних злочина (Срем): политичке власти у „НДХ“, њихов представник у Срему др Јакоб Еликер и њихови злочини*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
82. Његован, Д. (2017) *Масовни злочини које је починио Антон Бауер и његови сарадници*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
83. Његован, Д. (2018) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1945. VII група масовних злочина (Срем): Логори Сајмиште, Кустодија, Јасеновац*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
84. Његован, Д. (2018) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1945. VIII група злочина (Срем): повлачење*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
85. Његован, Д. (2019) *Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини 1941-1945. III група масовних злочина у Срему: злочини на културно-историјским споменицима и предметима у Срему*, Прометеј, Мало историјско друштво, Нови Сад.
86. Обреновић, В. (2013) *Српска меморијална архитектура: 1918 – 1955*, докторска дисертација Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Београд.
87. Орешчанин, Р. (1969) *Путевима слободе*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
88. Петковић, В. Васић, Ж. (1988) *Висови равнице: Прхово у рату и револуцији*, Институт за историју, Нови Сад.
89. Попов, Д. (1975) *Партизанска штампа у Војводини: (1941-1945)*, Институт за изучавање историје Војводине, Нови Сад.
90. Попов, Д. (1982) *Слободна Војводина 1942-1952*, Дневник, Нови Сад.
91. Поповић, Р. (1981) *Споменици народноослободилачке борбе и револуције СР Србије 1941 – 1945*, Експорт прес, Београд.
92. Прица, Р. (1986) *Гргуревци у револуцији*, Институт за историју, Нови Сад.
93. Продановић Ћираковић, Д. (2013) *Празници и култура сећања*, Архив Војводине, Нови Сад.
94. Рачић, Н. (1982) *Станко Пауновић Вељко*, Институт за историју Нови Сад, Историјски архив Неготин.
95. Савић, С. (1967) *Борбе у Срему: 1941-1944*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
96. Срдић, Р. (1987) *Јарак у рату и револуцији*, Институт за историју, Нови Сад.
97. Торњански, С. (1974) *Крвави пут: сећања на фашистичке злочине у логорима у Јарку и Шапцу 1941.*, Савез Удружења бораца НОР СР Србије за Војводину, Нови Сад.
98. Трбојевић, Д. (2014) *Сећање на зло: политика комеморација жртва нацистичких и*

усташких логора, Српски генеалогички центар, Музеј жртава геноцида, Београд.
99. Черчил, В. (1964) *Други светски рат*, Београд: Просвета.

Чланци у научним часописима и зборницима радова:

1. Цветковић, С. (2004) Број и структура оптужених домаћих ратних злочинаца и колаборациониста према фонду Државне комисије и њена инструментализација, *Архив* бр. 2, 81-96.
2. Grahek Ravančić, М. (2004) Устројаванје органа нове власти: Државна/Земалјска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагаћа – организација, устрој, дјеловање, *Историјски зборник* бр. 1 (2013), 149-172.
3. Vukliš. V. (2016) Завршни извјештај др Душана Неделjkовића о раду Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагаћа, *Топола* бр. 2, 164-246.
4. Цветковић, Д. (2005) Преглед страдања становништва Војводине у Другом светском рату, *Историја 20. века* бр. 1, 91-110.
5. Карабеговић, О. (1948) Рад и развитак организације Савеза бораца Народноослободилачког рата, *Црвена Звезда* 1, Београд.
6. Gal, K. Burghardt, R. (2012) Jugoslovenski partizanski spomenici. Između revolucionarne politike i apstraktnog modernizma, *JugoLink – pregled postjugoslovenskih istraživanja* 1, 7 – 20.
7. Horvatinčić, S. (2015) Spomenik, teritorij i medijacija ratnog sjećanja u socijalističkoј Jugoslaviji, *Život umjetnosti : časopis o modernoj i suvremenoј umjetnosti i arhitekturi* 96, 32 – 59.
8. Pejić, B. (2012) Jugoslovenski spomenici : umetnost i retorika moći, *MONUMENTI, Promenljivo lice sećanja*, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Beograd, 10 – 13.
9. Pavlaković, V. (2012) Oспоравана историја и монументална прошлост: хрватска култура сећања, *MONUMENTI, Promenljivo lice sećanja*, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Beograd, 22 – 25.
10. Świątek, P. (2013) The Architectural and Urban Heritage of Socialist Realism in Warsaw – an Approach for Evaluation and Conversation, *Socialist Realism and Socialist Modernism. World Heritage Proposals from Central and Eastern Europe*, Warsaw, 42-44.
11. Frey, R. J. (1953) Socialist Realism in East Germany, *The German Quarterly* Vol. 26, No. 4, 272-278.
12. Petruelis, V. (2013) Socialist Realism : Timeline in Lithuania, *Socialist Realism and Socialist Modernism. World Heritage Proposals from Central and Eastern Europe*, Warsaw, 90-94.
13. Smolenska, S. (2013) Foremost Examples of Urban Ensembles of Socialist Realism in the Ukraine, *Socialist Realism and Socialist Modernism. World Heritage Proposals from Central and Eastern Europe*, Warsaw, 106-111.
14. Просен, М. (2007) О соцреализму у архитектуру и његовој појави у Србији, *Наслеђе* 8, 95-118.
15. Берхлоц, М. (2007) Међу родољубима, купусом, свињама и варварима: Споменици и гробови НОР 1947 – 1965. године, *Годишњак за друштвену историју* 1 – 3, 61-82.
16. Pintar Manojlović, О. (2005) Široka strana moja rodnaја : spomenici sovjetskim vojncima podizani u Srbiji 1944 – 1954, *Tokovi istorije* 1 – 2, 134-144.
17. Милорадовић, Г. (2008) Прах праху: Стаљинистички погребни ритуали у социјалистичкој Југославији, *Годишњак за друштвену историју* 1/3, 83-106.
18. Шуваковић, М. (2017) Културална политика и модерна уметност од социјалистичког реализма до социјалистичког модернизма – случај социјалистичке Југославије 1945 – 1991, *Сарајевске свеске* бр. 51.
19. Đokić, R. (1986) Ка празничној култури, *Kultura* бр. 73-74-75, Beograd. 221-232.
20. Đorđević, J. (1986) Мноштво лица светковине, *Kultura* бр. 73-74-75, Beograd, 9-31.
21. Ковачевић, И. (2013) Слава мртвог свеца, *Нова српска антропологија* 5:

Антропологија нових ритуала – социјализам, Филозофски факултет, Београд, 44-54.

22. Машићервић, Љ. (2010) Медији и постмодерна стварност, *Социологија Vol. LII*, 127 – 140.

23. Јањетовић, З. (2010) „Zabavna štampa u socijalističkoj Jugoslaviji“, *Studia lexicographica*, god. 4, br. 1, 33-59.

24. Кежић, Д. (2013) Писани медији из времена социјалистичке Југославије у контексту историјских извора 1945 – 1976, *Токови историје*, бр. 1, 231-258.

25. Јовић, С. (2010) Kinematografija u Srbiji 1896-1941, *Südslavistik 2*.

26. Kuzmanović Janković, M. (1998) Filmska produkcija i država – Uloga RZK Srbije (1971-1990), *Kultura: časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku 96*, 65-80.

Избор литературе је одговарајући? ДА

V.4 циљева истраживања

Предложена тема кандидата Бојана Арбутина има велики значај за историјску науку, с обзиром да није урађено јединствено истраживање о култури сећања на жртве Другог светског рата у Срему у раздобљу од 1945. до 1989. године. Истраживачки циљ јесте пружање одговора на питање улоге ратних жртава у Срему од 1941. до 1945. године, војних и цивилних, у конструисању друштвено пожељног наратива о Другом светском рату на простору Срема и Југославије, као и представљање механизма југословенске државе у процесу формирања и чувања сећања на догађаје из Другог светског рата. Управо кроз анализу механизма који су имали највише утицаја, а под механизмима подразумевамо друштвено-политичке организације, масовне медије, јавне манифестације и споменичку архитектуру, кандидат ће покушати да пружи одговор на питање колики су значај, на који начин су третиране, и колику су улогу имале сремске жртве рата у конструисању друштвено пожељног наратива о Другом светском рату у социјалистичкој Југославији. Због тога ће бити потребно да се у докторској дисертацији аналитички пружи објашњење сложених феномена, процеса и догађаја, који су карактерисали време социјалистичке Југославије. На основу архивске документације, али и текстова објављиваних у дневној и недељној штампи, у оквиру јасно омеђеног простора и времена, биће приказани најважнији моменти у развоју културе сећања на жртве Другог светског рата у Срему. Са циљем да се превазиђу предрасуде и митови настали у последњим деценијама у погледу овог проблема, посебно ће бити анализирано приказивање националног, верског и политичког идентитета како жртава, тако и злочинаца.

Циљеви истраживања су одговарајући? ДА

V.5 очекиваних резултата (хипотезе)

Кандидат Бојан Арбутина је у пријави теме докторске дисертације истакао да у историјској науци не постоји рад о култури сећања на жртве Другог светског рата на простору Срема, нити рад који приказује све механизме које су власти социјалистичке Југославије користиле у циљу формирања пожељног наратива у јавном простору. У оквиру свог истраживања, које хронолошки и тематски прати период од 1945. до 1989. године, кандидат је поставио следеће хипотезе:

- Број жртава Другог светског рата у Срему и њихова структура важна је за разумевање послератне културе сећања и политике памћења социјалистичке Југославије.

- Заступљеност сећања на ратне жртве у јавној сфери важна је за разумевање културе сећања социјалистичке Југославије те је квантитативно приказивање односа војних и цивилних жртава било у функцији стварања култа партизанског ратовања.
- Тенденције у приказивању ратних жртава биле су подложне променама током времена и условљене политичким кризама кроз које је социјалистичка Југославија пролазила. Прве послератне године, као и године које су претходиле распаду Југославије, обележило је стављање нагласка на цивилне жртве рата.
- У конструисању друштвено пожељног наратива коришћени су сви важни медији: штампа, радио, од половине шездесетих и телевизија, као и јавне манифестације и споменичка архитектура.
- Специфичност политичке, економске и друштвене ситуације у другој половини осамдесетих година XX века утицала је и на промену политике памћења, а 1989. година представља тренутак када су званични, деценијама присутни наративи, уступили место наративима који су били у суштој супротности са до тада актуелним.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос?

ДА

V.6 план рада

Кандидат Бојан Арбутина направио је план рада који обухвата више фаза. У првој фази истраживачког рада предвидео је рад у архивима, у библиотекама и на терену. Истраживачки рад у архивима, пре свега Архиву Војводине, Архиву Срема и Архиву Југославије, биће превасходно усмерен на упознавање са архивском грађом везаном за одређене друштвено-политичке организације, попут СУБНОР-а, државних и покрајинских комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, локалних организација, и сличних. Истраживачки рад у библиотекама превасходно се односи на рад у Народној библиотеци Србије, где ће бити прегледана периодика из времена социјалистичке Југославије, са посебним акцентом на покрајинске и регионалне дневне и недељне листове попут новосадског *Дневника* и сремскомитровачких *Сремских новина*, али и на рад у локалним библиотекама Срема где ће предмет истраживања бити пре свега локалне хронике сремских села и градова. Истраживачки рад на терену подразумеваће обилазак свих значајнијих дела споменичке архитектуре, посвећених дешавањима из Другог светског рата. Након прикупљеног материјала приступиће се анализи прикупљене историјске грађе, а затим и њеном синтетисању, тј. писању прве верзије рада, а потом би се приступило уобличавању коначне верзије докторске дисертације. Кандидат Бојан Арбутина је направио и оријентациони садржај докторске дисертације, који обухвата следеће целине:

Увод

Глава 1

1.1 *Култура сећања и политика памћења социјалистичке Југославије*

1.2 *Други светски рат на простору Срема*

Глава 2

2.1 *Деловање државних и покрајинских комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача*

2.2 *Попис ратних жртава у Срему 1964. године*

2.3. *Покрајински одбор СУБНОР Војводине*

2.3.1. *Покрајинска комисија за неговање револуционарних традиција СУБНОР Војводине*

2.3.2. *Едиција „Војводина у борби“*

Глава 33.1 *Споменичка архитектура социјалистичке Југославије*3.2 *Период социјалистичког реализма*3.3 *Период социјалистичког модернизма***Глава 4**4.1. *Јулске свечаности у Срему*4.2 *Сремачке социјалистичке прославе*4.2.1 *Дани ослобођења*4.2.2 *Социјалистичке славе*4.3 *Војне прославе у Срему***Глава 5**5.1. *Улога медија у конструисању друштвено пожељног памћења*5.2 *Партизанска штампа у Војводини у Другом светском рату*5.3 *Слободна Војводина/Дневник и Сремске новине*5.4 *Ратне жртве у војвођанској дневној и недељној штампи*5.4.1. *Агитпроповска фаза војвођанске штампе*5.4.2. *Постагитпроповска фаза војвођанске штампе*5.5 *Партизански ратни филмови*5.5.1. *Неопланта филм*5.5.2. *Велики транспорт**Закључак**Библиографија**Списак скраћеница***План рада је одговарајући? ДА**

V.7 метод и узорак истраживања

Кандидат Бојан Арбутина предвидео је у плану рада да у првој фази истраживања прикупи и обради (квалитативна и компаративна анализа) примарне и секундарне историјске изворе, у складу са радном библиографијом, а да у другој фази приступи писању рада (историографска експозиција). Хеуристичку основу истраживања представљају фондови Архива Војводине и Архива Срема, те релевантна периодика.

Метод и узорак су одговарајући? ДА

V.8 места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Није предвиђен експериментални рад у лабораторији.

Услови за експериментални рад су одговарајући? ДА

V.9 методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

Приступиће се прикупљању података о ратним жртвама у Срему 1941-1945. године, њиховом сређивању и обради, да би се уз пропратну анализу добијени статистички подаци графички приказали.

Предложене методе су одговарајући? ДА

VI ЗАКЉУЧАК

кандидат је подобан	ДА
ментор је подобан	ДА
тема је подобна	ДА

Образложење (до 500 карактера):

На основу увида у биографију и библиографију предложеног ментора, проф. др Слободана Бјелице, као и кандидата Бојана Арбутине, те на основу предложеног наслова докторске дисертације, образложења теме, радне библиографије (одабраних историјских извора и литературе), постављених циљева, очекиваних резултата, методологије и плана истраживања, Комисија закључује да су ментор, кандидат и тема подобни за израду докторске дисертације: *Култура сећања на жртве Другог светског рата у Срему 1945-1989.*

Комисија предлаже да се кандидату Бојану Арбутини одобри израда докторске дисертације под насловом *Култура сећања на жртве Другог светског рата у Срему 1945-1989.* под менторством проф. др Слободана Бјелице.

Нови Сад, 22.3.2021.

Проф. др Биљана Шимуновић-Бешлин
председник комисије

Проф. др Слободан Бјелица
члан комисије и ментор

Проф. др Мира Радојевић
члан комисије